

# KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

**Uradno glasilo**  
c. kr. kmetijske družbe  vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirč, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na  $\frac{1}{2}$  strani 8 gld., na  $\frac{1}{4}$  strani 5 gld., in na  $\frac{1}{8}$  strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien I. Wallfischgasse Nr 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah števil. 5.

Št. 13.

V Ljubljani, 15. julija 1888.

Leto V.

**Obseg:** O legi čebelnjakovi. — Stajalo za živino. — Ukrepi strokovnjaške komisije o zalaganji c. kr. vojske po producentih. — Deset nasvetov zastran zavarovanja. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

## O legi čebelnjakovi.

Kdor ima s čim stori najbolje, če postavi čebelam svoje stanovanje, čebelnjak ali uljnjak, kakor je po Kranjskem in Slovenskem sploh navada. Ni mu treba potem čebel preseljevati spomladi in jeseni.

Prvo, na kar moraš, kadar odbiraš prostor čebelnjaku, gledati je, da izvoliš miren in pokojen kraj, da čebel ne nadleguje veter, zlasti da sapa ne vleče mimo uljnjaka. Tudi drug ropot je treba po moči odvracati, n. pr. da ne bo blizu kovačnice ali drugih takih rokodelnic. Kako škodljiva je čebelam sapa, zlasti o mrzlem, vlažnem ali snežnem vremenu, ve vsak umen čebelar. Letošnji majnik nas je tega do dobra izučil. Tudi sicer topli panji se ne ustavljajo dolgo mrzli sapi, katera prepihuje panj pri žrelcih. Panj trpi škodo na čebelah in zalegi; lahko se tudi primeri, da izgubi matico.

Dalje je treba skrbeti za odprt, prost izlet, da čebele lahko od daleč zagledajo in izpoznajo čebelnjak. Kam naj bo čebelnjak obrnen, določuje čebelna paša. Kjer imajo čebele dobro pašo jeseni, tam naj se obrne proti vzhodnemu jugu, t. j. pol proti jutru, pol proti poldnevi; proti vzhodno-severni strani pa tam, kjer imajo čebele slabo pašo, morda le spomladi in

nekoliko po leti. Navadno rojijo čebele v čebelnjaku, proti vzhodno-južni strani obrnenem, rajše proti vzhodno-severni strani pa imajo več medu. Roji nesejo več tam, kjer imajo spomladnjo in jesensko pašo, nego jalov panj; nasproti pa nanese tam, kjer je le ena spomladnja ali

jesenska paša, sam močen panj več, nego izrojenc in zraven njega stradajoči roji. Nikoli pa naj se čebelnjak ne postavlja proti zahodu, ker od tam prihajajo čebelam najnevarnejši vetrovi in plohe. Tudi tik jezera, mlake ali sicer široke, velike vode naj se čebelnjak ne postavlja zaradi vsakemu znanih vzrokov.

Da ob kratkem ponovimo:

1. Lega čebelnjakova bodi zavarovana proti mrzlim vetrovom in prepihu;

2. čelo mu bodi proti vzhodnemu jugu ali severnemu vzhodu ali jutru;

3. naj ima odprt, prost izlet;

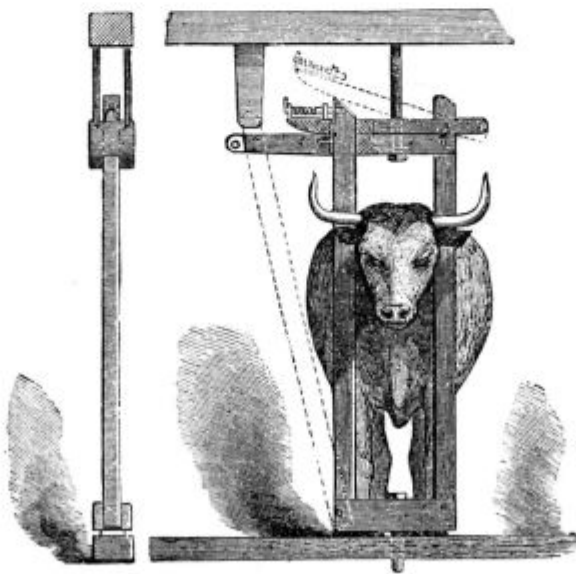
4. bodi najmanj 10 do 20 sežnjev od hlevov, podov in rokodelnic v stran;

5. žrelca naj bodo varna dežja in plohe;

6. pred čebelnjakom naj seženj daleč ne raste trava, ampak pred njim bodi s peskom potreseno;

7. voda bodi blizu čebelnjaka, ker čebele je vedno potrebujejo.

(Sl. č.)



Podoba 29.

Podoba 30.

## Stojalo za živino.

Ročnost in gotovost sta najvažnejši svojstvi, kateri mora imeti stojalo, v katero postavljamo goved, kadar se plemeni ali kadar jo podkavamo. V tem zmislu zado- stuje popolnoma stojalo, katero kažeta podobi 29. in 30. Stojalo, katero se pritrudi k tlom in h kaki gredi v stropu, narejeno je iz dveh kolov. Eden kol se tako pre- miče, da se odmakne, kadar govedo glavo pretika. Pre- mikljiv pa je kol le do neke mere, kakor to kaže na podobi pikčasta črta, in sicer zato, da se hrani prostor, in da se laže zapira. Gorenje počeznje bruno je daljše, nego je okvir širok, in sicer je ta podaljšek zarezan. V tej zarezi se premika prej omenjeni kol, katerega zapira dvojna zapora. Kako je zapora narejena, izpoznati je z podobe.

## Ukrepi strokovnjaške komisije o zalaganji c. kr. vojske po producentih.

Poljedelsko ministerstvo je sklicalo dne 24. maja t. l. komisijo strokovnjakov, ki bi imela preudarjati, kako bi možno bilo, da bi našo c. kr. vojsko s prirodninami zalagali producenti ali pridelovalci sami, a ne, kakor so jo do sedaj, trgovci. Dne 29. p. m. bila je poslednja seja, ter je komisija prvo posvetovanje svoje dokončala. Vender se je nadejati, da bodo strokovnjaki kmalu zopet poklicani.

Predsedoval je komisiji poljedelski minister. Povabljene so bile in zastopane po svojih zastopnikih kmetijske družbe: bukovinska, gališka, goriška, koroška, kranjska, moravska, spodnje-avstrijska, salcburška, šleska, štajarska, tržaška in predarlška, deželni kulturni sveti: češki, gor- nje-avstrijski in tirolski, zastopana bila so tudi ministertva: vojno, brambovsko in poljedelsko. Komisiji je bilo predloženih več vprašanj, sestavljenih po poljedelskem ministertvu, sporazumevšem se z vojnim in brambovskim. Vprašanja smo uže zadnjič objavili.

Uže v prvi seji se je pokazalo, da treba odbrati poseben odsek, čigar udje naj bi posamezna vprašanja temeljito proučili in potem poročali. Tega dela so se udeležili tudi zastopniki državnega vojnega ministertva in poročevalec poljedelskega ministertva. Nasveti tega odseka bili so naposled vzprejeti soglasno.

Učinek temu pogovarjanju so naslednji ukrepi.

Da bi kmetski posestniki c. kr. vojsko zalagali z ovsom, s slamo, s senom, z drvi, z ržjo in s pšenico, to se priznava za umestno, nikakor pa ne, da bi tudi zalagali s kruhom in z moko. Zastopniki iz vinorodnih dežel so nasvetovali, naj bi tudi od vinogradnikov naročali, kolikor vina potrebuje vojaštvo, zlasti pa mornarica. Izrekla se je torej želja, naj bi za c. kr. vojaško mornarstvo prejemale se vino in olje od posestnikov oljk in vinogradov.

Komisija strokovnjakov priznava, da sedaj najbolje kaže, ako dobiva vojska potrebnih prirodnin iz maga- zinov, kamor naj bi posestniki kmetski pridelke svoje prodajali in tako z njimi zalagali. Seno in slamo kaže tudi po sedanjem arendovanji dajati v zalaganje, to je, da se komu izročita ti dve potrebščini, da ju dovaža po manje, pa v kratkih in določenih obrokih.

Kar se namerava po arendovanji vojski priskrbeti, to se naj poprej javno razpiše, da se oglasijo potem po- nudniki. Zastran tega se sklene: a) po upravnih šta- cijah, koder se dotični magazini nahajajo, naj se pri aren- dovanji po razpisu kolikor največ mogoče ozirajo na pro-

ducente in gospodarske kmetske korporacije; b) vojska naj se še nadalje zalaga po arendovanji z javnim razpi- sovanjem, toda z ozirom na kmetske producente in kor- poracije; c) ker se navadno kmetski ljudje ne morejo poprijeti arendovanja, žeteli je, naj oskrbovanje c. kr. vojske s prirodninami tako uravnajo, da jih bodo vzpre- jemali v magazine; v to svrhu naj število magazinov pomnožijo.

Okolišev, za katere naj bi se zalaganje razpisovalo, ni potrebno zaznamovati, ker se bode to samo po sebi udalo, kodar bodo začeli arendovanje razpisovati. Zastran arendovanijskih okolišev naj se vojaška uprava dogovori z dotičnimi kmetskimi korporacijami.

Zalaganje c. kr. vojske z gori navedenimi prirod- ninami po kmetskih producentih, korporacijah, društvih, klubih, zadrugah, občinah itd. naj se tako vrši, da ga ne bodo razpisovali, ampak uprava vojaška naj razglasi, koliko bode prirodnin potrebovala. Ob enem naj določi, ko- liko ima hektoliter najmanj tehtati, in ceno, po kateri se plačuje po magazinih vzprejemano zrnje. To vse naj se vselej objavi, in kmetovalci pozivljejo, naj se vojaški upravi ponudijo s svojimi pridelki.

Ceno naj tako nastavlja, da bode razvrščena po teži hektolitra; čim več tehta zrnje, tem večja mu bodi cena določena. Žeteli je tudi, naj bi vojaška uprava na- stavljala cene večim množinam, nego je hektoliter, to pa porazumevajoč se s kmetijskimi družbami. Vojno mini- sterstvo je priporočilo, naj komisija sestavi nekak opravi- lnik, po katerem bi se nastavljal in določeval prirod- ninam cene. Da temu ustreže, izvolila je komisija po- seben odsek treh mož strokovnjakov.

Naročila mu je pa naslednje: poljedelsko ministertvo naj se porazume s kmetijskimi korporacijami, kako bi vojna uprava mogla posameznim prirodninam na- stavljalati prave cene.

Kar bodo korporacije odgoverile, to naj ministertvo izroči omenjenemu odseku, da more ta potem komi- siji primernih nasvetov predložiti. Razprav v odseku imajo se udeležiti tudi zastopniki vojnega in poljedelskega ministertva.

Komisija naposled ukrene v skupni seji o prihod- njih vodilih, po katerih se bodo cene določevale. Vse to se dozdeva veliko boljše in zahtevam vojne uprave pri- mernejše nego nasvetovano snovanje kmetskih zadrug v zalaganje c. kr. vojske s prirodninami, stavljenje skladišč, prirejanje mašin za čiščenje zrnja. Naposled izreče komi- sija, da bi zelo umestno bilo, ako bi kmetski ponudniki vselej z izpričevalom, podpisanim od dotične kmetijske korporacije, dokazali, da so res kmetovalci in da so sami pridelali vse, kar so za vojaški magazin ponudili.

Kadar se bode poljedelsko ministertvo porazumelo s kmetijskimi korporacijami, treba po oznanilih povsod naj- primerneje razglasiti zalaganje c. kr. vojske s prirodni- nami, da bodo kmetovalci vse o pravem času zvedeli. Za vlaganje ponudeb naj vojna uprava nastavi obrok 4 tednov od tistega dne, ko se je oznanilo bilo razglasilo. Ponudbe naj se odpirajo vpričo ponudnikov. Končno je vlada prosila komisije, naj bi vsi opravki med vojno upravo in producenti o zalaganji c. kr. vojske s prirod- ninami bili prosti vsakeršnega obdačevanja.

## Deset nasvetov zastran zavarovanja.

Nemški list „Wochenblatt des landw. Ver. in Gr. Baden“ priobčil je deset nasvetov ali naukov, po katerih naj bi se ravnali ljudje, ki imajo kaj zavarovati proti



nesrečam. Hočemo jih navesti tudi svojim čitateljem, to pa zlasti še zatega delj, ker se pri nas ljudje prav pogostoma pregrešajo zoper šesti nasvet, ki zadeva zavarovanje zoper škodo po toči, katera časi v nekoliko trenotkih uniči sad mnovega truda. Vsled tega so posestniki, ki niso zavarovani zoper takšne uime, hipoma berači.

Vladni uradi opominajo zlasti sedaj ljudi, naj se zavaruje zoper točo. Zanikarni ljudje, ki sedaj zamudijo pravi čas za zavarovanje proti toči, naj bi ne prejeli po nesreči nobene podpore, nobene pomoči iz javnih sredstev, ker sedaj se more vsak gospodar zavarovati, ker so premije zelo majhne. Tudi peti nasvet je pomisleka vreden, ker nalaga razumnejšim posestnikom dolžnost, opominati z besedo in zgledom sosede, naj se dade zoper škodo po toči zavarovati. Deseteri nasveti slovejo:

Prvi: Zavaruj vse svoje imetje, hišo in druga splotja zoper škodo po požaru ali ognji in po streli, kajti Bog ti je dal pamet, da se moreš braniti pretečih ti nezgod.

Drugi: Ne zavaruj več, nego imaš; z zavarovanjem ne misli obogateti, ampak da vse ohraniš, kar si prispodaril. Vedi, da brez težave ne ohraniš, kar si pošteno pripravil.

Tretji: Ne zavaruj menj, nego imaš, ker bi vkljub zavarovanju proti ognju ob nesreči dobil pre malo odškodnine. Kdor veliko izgubi, kmalu uboštvo trpi.

Četrti: Kadar zavaruješ, ne govori in ne piši lehkomišelnost, ampak izpovej vse pošteno in resnično, kar imaš, sicer si nakoplješ, če ti pogori, pravdo in slabo ime. Poštenost velja.

Peti: Opominaj soseda, prijatelja, sorodnika, naj se dade zavarovati zoper škodo po požaru, da ne zabredejo v uboštvo.

Šesti: Zavaruj tudi svoje sadeže kar jih je na polji, po vinogradih itd., zoper škodo po toči, da moreš mirno v svoji izbi spati, kadar razsaja uima. Pomisli, da te izgubljen žetev lahko spravi na beraško palico.

Sedmi: Ne pozabi zavarovati svojega življenja proti raznim nezgodam. Vsak trenotek te utegne Bog poklicati s tega sveta, bodi vsled kakšne bolezni ali nesreče, ki se ti more pripetiti na poti, pri jahanji, vožnji td.. Tvoje življenje pa je velike vrednosti za tvojo ženo in otroke. Zatorej ti je zavarovati svoje življenje, da dobodo od zavarovalnice pomoči v denarjih, kadar tebi smrt zabrani za nje še dalje skrbeti.

Osmi: Ne obotavlja se ter ne ugovarja zavarovanju, kajti oni, ki so tako lehkomišelnost, da se nečejo zavarovati, pridejo radi v nesrečo in se potem nikomur ne smilijo.

Deveti: Ne tarnaj zaradi zavarovalnih stroškov, kajti ti so ob tvojih razmerah majhni; pij nekoliko kupic manj v krčmi, prihrani denarja, in prav zadosti ga bo, da plačaš zavarovalnino. Zvršuj povsod natančno, kar si storiti dolžan, in vze ti bode na dobro.

Deseti: Zavarovalni stroški, misli, da so kakor za jed in pijačo. Jest in piti nikoli ne pozabiš, kadar si lačen in žejen. Ne pozabi torej tudi zavarovati se, kakor je prav. Imel bodeš mir, tolažbo in pomoč.

## Razne reči.

— **Kako se izpravljajo madeži od češenj, črnega vina itd. iz perila.** V širokogratno literčno steklenico se vlije pol kozarca vode, nad vodo pa dene majhen, na drat obešen košček žvepla ter seže. Med sežiganjem treba steklenično grlo

s kakim zamaškom rahlo zamašiti; ko je vse žveplo pogorelo, potegne se drat hitro iz steklenice, katera se nato hitro zamaši in dobro stresa. Tako narejena tekočina, voda, z žvepleno sokislino namešana, izpere vse češnjeve, vinske in druge madeže. Ako hočemo močnejšo tekočino napraviti, ponoviti je to delo večkrat.

— **Da železo in jeklo ne zarjavita,** namažeta se z mazilom, narejenim iz polovice belega voska in polovice terpentina. Vosek in terpentin je v ta namen pazljivo segreti ter zmešati. Železne ali pa jeklene reči, katere se s to mažo tanko namažejo ter s suho platneno ruto nekako polikajo, ostanejo vedno svetle in brez rje, ako se ne odrgnejo. Posebne koristi je torej to sredstvo, ako hočemo različne dele železnih strojev rje obvarovati.

— **Kako zabranimo, da ne odpada malta z vlažnega zidovja.** Postržimo vso staro malto, namažimo zid z vročim premogovim katranom, počrnimo ga ter ga potem, ko se je katram že strdil, z novo malto omečimo.

— **Kako si gasimo po leti žejo?** Mnogo ljudi misli, da si ugase žejo, če pijejo po leti mrzlo vodo. Mrzla voda pa le še bolj oživlja žleze, in človek se še bolj poti in le še vedno bolj ga žeja. Prav nespametno je tudi piti alkoholne (špiritne) pijače. Take pijače res ugase za malo časa žejo, omamijo pa potem in razburijo sree. Nasprotno pa prav zelo hlade kisline. Ni boljše pijače po leti nego je dober kislikast jabolčnik, na pol z vodo pomešan. Izvrstna pijača je tudi limonada s kako kislom vodo, cukra pa ni smeti dodevati, ker dela vročino.

— **Shranjevanje mokrega sena.** Spod deni plast slame, potem plast sena, potem zopet slame in tako dalje. Seno pa potresaj s soljo in sicer z ozirom na njegovo vlago z 1 do 3 kilogrami na vsakih 100 klgr. sena.

— **Škropljenje praznega satovja.** Neki čebelar piše, da nže več let izkuša, kako čebele s strojem izpraznjeno satovje veliko rajše snažijo, ako je poškropi s vodo. Sploh uspevajo čebele v panji s takim satovjem veliko čvrsteje.

— **Čebelin ali kak drug pik ozdraviš** kmalu in narediš, da sploh ne boli, ako precej izdereš želo ter odrgneš ranjeno mesto s koščekom čebule.

— **Znano je, da konji ob kakem požaru neradi zapuste hlev,** in da jih dostikrat ni mogoče z največjo silo ven spraviti. Skušnja pak nič, da se, ako jih osedlaš ali pa če jim komat deneš na vrat, nič ne branijo, ampak gredo radi iz hleva.

— **Kako odpraviti sitne muhe,** katere silno nadlegujejo po leti ob vročini konje in tudi goved. Neki angleški kmetovalec priporoča prav preprosto sredstvo, to je kuhano orehovo perje. Z njim operi žival po vsej koži, posebno po repu in ob nosnicah. Ta kuha ima tako zoprno duh muham, da beže od živine, pomori pa tudi mušjo zalogo po koži.

## Vprašanja in odgovori.

**Vprašanje 75.** Kje je dobiti stiskalnice za grozdje in ob enem za sadje? (Lj. šola v Starem selu.)

**Odgovor:** Vsaka stiskalnica za grozdje je ob enem za sadje in tudi narobe. Stiskalnice morete dobiti na pr. pri Mayfarthu na Dunaji (naslov je med anonsemi) ali pa pri „Administration der Weinlaube in Klosterneuburg“. Cena je od 65 gld. do 600 gld. in tudi više. Mayfarth izdeluje majhne stiskalnice, v katere je moči dejati kakih 30 litrov sadja, po 40 gld. Stiskalnica imenuje se „Gnom“. Svarimo vas pa pri nakupu stiskalnice preveč hraniti, ker za majhen denar ne do boste nikdar kaj posebno rabnega.

**Vprašanje 76.** Pri nas raste rastlina, kateri pravijo očur. Ako se je krava naje nekoliko pred sv. Ivanom, pogine gotovo v nekoliko dneh. Ali je katera pomoč zoper to? (Lj. šola v Starem selu.)

**Odgovor:** Ime rastline „očur“ nam ni znano in tudi po podobi, katero ste narisali, ne moremo je izpoznati. Odgovoriti vam moremo le tedaj, ako vemo, katero rastlino menite. Spo-ročite nam latinsko ali vsaj nemško ime, in če vam to ni mogoče, pa nam pošljite rastlino. To vam pa uže sedaj lahko za-trdimo, da se rastline glede strupenosti prav nič ne ravnajo po pratiki, in da je očur, ako je strupen pred sv. Ivanom, gotovo tudi škodljiv po sv. Ivanu. Res je pa, da je strupenost rastlin zavisna od letnega časa, t. j. od onega časa, v katerem je strup v rastlini narejen, oziroma ne še razkrojen.

**Vprašanje 77.** Kje je dobiti kostanjevega drevja, in kedaj ga je najbolje saditi? (Županstvo na Blokah.)

**Odgovor:** Kostanjevo drevje ima marsikedo na Kranj-skem na prodaj, ravno sedaj nam pa ni znan noben naslov. Morda ve kdo izmed naših č. bralcev? Prosimo poročil. Vsako-vrstno drevje je najbolje saditi jeseni, kadar rast uže popol-noma poneha.

**Vprašanje 78.** Zaplodili so se mi skoraj v novi hiši ščurki, katerih ne morem odpraviti. Poskušal sem z raznovrst-nimi domačimi pripomočki, a nič ni pomagalo. Lekarnar mi je dal nekega prahu, katerega sem jim pokladal s cukrom, a niti dotaknili se ga niso. Kaj naj storim? (Kn. pri sv. Tro-jici tik Slatine.)

**Odgovor:** Proti ščurkom imamo vsakovrstne pripomočke, kateri včasih pomagajo — včasih pa tudi ne. Izmed takih pri-pomočkov vam moremo zelo priporočati Zacherlov perzijski prašek. Potresite ga po mestih, koder se ščurki sprehajajo, natresite ga pa tudi v luknje in raze. Praška sicer ne jedo ščurki, a vsi, kateri po njem lezejo, poginejo. Dobite ga v vsaki lekarni in tudi špecerijskih prodajalnic. Lahko ga pa tudi naročite, ako ga pri vas nikjer ni dobiti, pri lekarnarji Tru-kozeyji v Ljubljani. Najboljše in najzanesljivejše sredstvo je pa to le: Vlijte v vse luknje in razpoke vrelega luga, da pomo-rite zalego. Potem izpraznite kuhinjo, če pa tega nečete storiti, vzemite iz nje vsaj, kar je platnene, volnene ali bombaževе tkanine. Nato postavite na tla ponev ali skledo z prav živo žarjavico, naspite na njo nekaj žvepla ter dobro zaprite vsa okna in vrata. Kuhinja naj bo tako zaprta, kolikor časa le mogoče, vsaj pa 3 do 4 ure. Žvepleni dim, ki je žveplena so-kislina, prošine po kuhinji vse luknje, raze in razpoke ter po-mori vse, kar je živega po njih. Ko ste to storili, pa zamažite s svežo malto vse luknje po zidu. Platno ali kar je enacega v kuhinji, razje sokislina, zlasti ako je vlažno ali mokro.

**Vprašanje 79.** Blagovolite naznaniti, kaj je početi z lepo, 5 let staro kravo, katera zadržuje mleko. Kadar se je bila otelila, dajala je pri eni molži po 5 do 6 litrov dobrega mleka, sedaj čez 8 tednov pa je pričela mleko zadržavati, če ravno ima vime napeto, da komaj hodi. Časi ne da niti 1/2 litra. Lani je ravno tako delala in 20. teden je izgubila vse mleko. Kaj je vzrok temu? Krava je velika, lepa in dobrega plemena, da jo je škoda prodati. Kaj naj storim, da ne bo zadržavala mleka? (V. Z. pri Sv. Kr. tik Slatine.)

**Odgovor:** Pripeti se, da krava časi zadržuje mleko in sicer zaradi teleta. Ker je pa vimenski sesek sestavljen od takih mišic (muskulov), katerih nima krava v svoji oblasti, iz-kuša drugače zadržavati mleko. Iz srea se pretaka sveža kri po žilah odvodnicah po vsem životu, nazaj v srce se pa pre-taka obrabljena temnordeča kri po žilah privodnicah. Ako obrabljena kri po privodnicah v sesku zastaja, skrči se seskova cev, in mleko ne gre ob molži iz vimena. Kri pa more krava po privodnicah seskovih zadrževati s tem, da stiska trebušne mišice in prepono, in tako zastaja kri posebno v mlečni žili pod trebuhom. S tem stiskanjem pa mora krava ob enem sapo

zadržavati, zato pa ne more delati tega neprtrgoma in zato da vender nekaj, če tudi ne dosti, mleka. Ta neprilika da se od-straniti, ako se porine skozi sesek molzna cevka (Melkröhre), skozi katero potem mleko samo teče. Krava se da potem čez nekaj časa z roko mlesti. Molzne cevke prodaja A. Pfan-hauser na Dunaji, Stroziggasse.

**Vprašanje 80.** Naša goved žre eunje in les. Kaj je vzrok temu in kako pomagati? (J. Fr. v Vitovščah.)

**Odgovor:** Priobčili smo odgovor na tako vprašanje uže lani enkrat; ker je pa ta bolezen pri govedih zelo razširjena, bodi tu še enkrat odgovor: Da goved gloje lesene reči, lahko je razvada ali pa bolezen. Ta bolezen nastane vsled krmljenja s senom z močvirnih in blatnih senožeti. Če je glodanje le raz-vada, dajte jasli obiti s ploščevino (plehom) in privežite goved tako, da ne pride blizu lesa, ki ga more obglodavati. Ako pa prihaja obglodavanje od bolezni, morate pa kmalu pričeti zdraviti. Ta bolezen je dolgotrajna ter je vselej brez vročine ali mrzlice. Znamenje bolezni je nekako čudno poželenje, naj-različnejše predmete lizati, glodati ter tudi jesti. Ščasoma shujša goved, dobi vse slabe soke ter postane jetična. Ob za-četku bolezni žival nerada je navatno krmo, brska raje po mokri, z blatom pomazani stelji ter skuša oblizavati ter ob-glodavati stene, zidovje, jasli in enake stvari. To poželenje postaja vedno večje ter govedo kar strastno išče starih eunj, obleke, vrvi, lesa, usnja, sosebno pa reči, katere imajo v sebi apno ali ilovico, n. pr. zidovje, opeka, kar vse skuša tudi požirati; to poželenje zaide celo tako daleč, da je govedo raje svoje in človeške odpadke nego najboljšo krmo, ter raje pije gnojnico nego pa dobro pitno vodo. Pri tem goved hujša ter peša, molze slabo, živina dobiva mršavo dlako, in slednjič more pritisniti tudi jetika, vsled katere mora govedo poginiti. Bolezen traja nekaj časa, pa tudi več let. Vzrok bolezni je naj-večkrat krma. Posebno mnogokrat opazuje se bolezen po krajih, koder nimata krma in pijača dovolj apnenih spojin v sebi, to je največkrat po močvirnih pokrajinah s kislno travo ter oblačenim in pokvarjenim senom; zlasti škodljivo je pa seno s senožeti, kojih spodnja plast je šota. Ravno tako smatrajo za vzroke tej bolezni prepričilo krmo, nesnago v hlevu in preobilo pola-ganje soli. Vsled enega ali drugega teh vzrokov razdražijo se najprvo živeci želodčevi, potem pride hujšanje, vodena kri in slednjič pokvarjenje telesnih sokov. Tudi vsled pomenjanja se zatepe bolezen v hlev, in priporočati je odstranjenje take bolne govedi iz hleva.

Zdraviti je tako bolno živino tako le: Če je bolezen manj huda, zadostuje največkrat uže, če živina premeni hlev, na pr. če jo prodamo. Zdravila naj bodo taka, katera vežejo kislino ter živali vzbujajo gnus, posebno apnena voda, pepelika (potašel), klorovo apno, stolčeno lesno oglje, saje, petrolej, katram, solna kislina itd., pomešana z grenili, kakor so pelin, encijan, kalmus itd. K najboljšim sredstvom se prišteva apnena voda, koja se živini daje v velikih množinah. Profesor Rychner priporoča na dan trikrat apnene vode in sicer vselej po 8 litrov; če živina ne mara piti, vlije se pa vanjo; tretji dan je s to vodo pre-nehati, dá se pa zato živini ta le prah: baldrijanove korenine 150 gramov, encijanovega prahu 150 gramov, kalmusa 150 gramov in 15 gramov cveta iz jelenovega rogú (v lekarni se dobi z imenom „liquor cornus cervi“ ali „liquor ammonii carbonici pyro oleosi“); vse to se dobro skupaj zmeša ter da ži-vini trikrat na dan te zmesi po eno dobro perišče. Profesor Haubner priporoča za zdravilo od te bolezni po 150 gramov pelina, krede, saj, potem 60 gramov finega žvepla, kar se vse skupaj zmeša ter dodajevši nekoliko soli daje živini po dvakrat na dan po dve žlici. Živinski zdravnik Feser priporoča zopet tretje sredstvo proti tej bolezni in sicer brizganje „apomorphina“ pod kožo po 3krat na dan dva dni vselej po 0.1 grama.

Vselej je treba dati bolni živini dobre in tečne krme, snažiti jo ter sploh za snago v hlevu skrbeti.



Homeopati priporočajo proti glodanju goveje živine: pulsatilo zjutraj in zvečer 8 dni, potem nux vomica in natrum muriaticum.

**Vprašanje 81.** Po Gorenjskem imamo veliko čebel, katere pošiljajo nekateri kupci v dalnje kraje. Kako naj ravnamo, da bi jih lahko sami pošiljali: po katerih časnikih naj bi prodajo razglasili, in kod imajo gorenjske čebele največ veljave? (J. W. v HL.)

**Odgovor:** Najprvo vam svetujemo: ako nimate primerno dosti denarja, katerega lahko vtaknete v kupčijo, in ako nimate dovolj kupčijske znanosti, ne spuščajte se v čebelarstvo kupčijo. Za tako kupčijo je treba veliko znanja, denarja, časa in — sreče. Kako ravnati, to je lahko povedano, a težko storjeno. Pripravite ob času vse potrebno orodje, panje za pošiljanje čebel i. t. d., potem razglasite po listih, da ste pričeli kupčijo s čebelami, no, in potem čakajte naročnikov. Ako hočete videti, kaj je vse potrebno za uspešno kupčijo s čebelami, pojdite pogledat k g. Ambrožiču v Mojstrano. Kranjske čebele slovijo povsod za dobre, ker so pridne in krotke. Največ kranjskih čebel hodi na Nemško. Po katerih časnikih naj bi razglasili svojo kupčijo? Po vseh boljših čebelarških in kmetijskih časnikih po Nemškem, pa tudi po dunajskih listih. Tako dela tudi Ambrožič, njegove razglase nahajamo po vseh teh listih. To pa stoji več, nego so vredne vse čebele enega posestnika, to stoji nekaj stotakov na leto. Brez tega pa ne gre, kajti „kdor ne vaga, je brez blaga“.

**Vprašanje 82.** Kje se dobi stroj za lupljenje hrušek? (J. W. v HL.)

**Odgovor:** Stroje za lupljenje sadja in sicer raznovrstne prodaja Fr. Schön na Dunaji, II. Praterstrasse 78. Pišite mu, da vam pošlje cenik s podobami.

**Vprašanje 83.** Imam dve teleti, kateri sta dobili drisko, precej kakor sem jih bil odstavil. Rabil in poskusil sem že mnogo vrst zdravil, a nobeno ni pomagalo. Prosim vas sveta. (A. Pr. v Lepencah.)

**Odgovor:** Vzroki driski so lahko različni, na pr. prehlajenje vsled vlage, prepilja, pomanjkanja nastila i. t. d. Vzrok more biti pa tudi krma ali pa spomladi sveža zelena klaja, ako ste jo začeli kar hitro pokladati. Na paši je pa lahko škodilo prehlajenje in ob enem tudi krma, saj je pri vas v Bohinji ob zdanjem vremenu trava zjutraj skoraj za ledeno vodo poškopljena. Pri teletih ne bodete nikdar veliko opravili z zdravili. Svetujemo vam to le: Obdrgnite tele dobro s slamo, pokrijte je s toplo odejo in postavite je na suho steljo v kot bleva, kjer je toplo in ni nič prepilja. Za zdravilo mu pa dajte pražene (skoraj žgane) moke z jajcem; če pa to ne pomore, potem pa zjutraj in zvečer po 1/2 litra mlačne vode, v kateri ste skuhalo stolčenih šišek ali pa hrastove skorje.

## Gospodarske novice.

\* **Gospod Josip Jerič**, umirovljeni župnik, bivši predsednik kranjskega čebelarškega društva in bivši glavni odbornik kranjske c. kr. kmetijske družbe umrl je 12. t. m. v Št. Vidu na Koroškem, kamor je šel se zdraviti. Naj počiva v miru!

\* **C. kr. deželni šolski svet kranjski** je z odlokom z dne 13. junija t. l. št. 130 priporočil vsem šolam na Kranjskem naš list, da si ga naroče.

\* **Na vinarski razstavi v Trstu**, ki je bila pretekli mesec, odlikovana sta bila s Kranjskega grof Lanthieri iz Vipave z dvema kolajnama za razstavljeni vina in Uršič iz Št. Vida nad Vipavo za vinsko žganje. S Kranjskega ni bilo drugega razstavnika. Izmed goriških razstavnikov so bili odlikovani: Dr. A. vitez Levi iz Villanove, grof Latour iz Rusiča, trgovinska in obrtna zbornica v Gorici, deželna kmetijska šola

v Gorici, A. Zlobec iz Dutovelj, Černe iz Tomaja, Jacchia iz Rude, Kammel pl. Hardegger iz Zdravščine, J. Velicogna iz Gorice, knez Hohenlohe iz Gorice, Goljevšček iz Sežane, Lorenzutti in Klaus iz Rusiča, vinarsko društvo v Dornbergu, Rovis iz Vel. Zabelj in L. Gordon iz Tržiča.

\* **Poč za parjenje svilnih mešičkov** za javno rabo postavilo je c. kr. kmetijsko društvo v Gorici.

\* **Premovanje konj na Kranjskem** bode od 3. do 12. septembra t. l. Konjerejce opozarjamo, da se udeležijo obilo tega premovanja. Pogoji se pozvedo pri vsakem županstvu, sicer je pa program objavljen tudi v današnjem listu med uradnimi vestmi.

\* **Za premovanje konj na Primorskem** določeni kraji in dnevi so: V Tolminu za sodne okraje Boče, Tolmin, Cerkno in Kanal 21. septembra; v Gradiški za južni del poknežene grofije goriške in gradiške in za tržaško okolico 22. septembra; v Pazinu za Istro razen kvarnerskih otokov 24. septembra. Komisija, deleča darila, snide se ob 10. zjutraj; kdor pripelje konja po tej uri, ne bode več se ozirala nanj.

\* **V podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske** bile so 27. in 28. preteklega meseca izkušnje. Predsedoval je izpraševalni komisiji vodja podkovske šole, izpraševala pa sta gg. c. kr. deželni živinski zdravnik Wagner in učitelj Šlegel. Prvi dan so bili izprašani kovači, kateri niso obiskovali podkovske šole. Bilo jih je šest; 3 so prišli prvokrat, 3 pa so ponavljali izkušnjo. Štirje kovači so zadostili pri izkušnji in dobili izpričevala, dva pa nista bila zadosti izurjena; teh mora eden ponavljati izkušnjo drugo leto, eden pa priti v šolo, ako se hoče še dalje pečati s podkovstvom. Vsi so bili Kranjci, eden izmed njih pa zvršuje kovaški obrt v Dalmaciji. Drugi dan je bila izkušnja iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa za učence podkovske šole. Bilo jih je devet; izšolali so se 4 ob svojih stroških, 4 so prejeli podpore od c. kr. kmetijske družbe kranjske, 1 pa je dobil podporo od deželnega odbora goriškega. Vsi so prebili izkušnjo, in sicer 2 s prav dobrimi, 6 z dobrimi, 1 z zadostnim uspehom. Po narodnosti so bili vsi Slovenci: 7 Kranjcev, eden štajarski in eden goriški Slovenec.

\* **Državne podpore za kmetijstvo na Goriškem.** Visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo je podelilo, oziroma odločilo za tekoče leto naslednje državne podpore v prosep kmetijstvu na Goriškem: Za nakup travnih semen 100 gld.; — za zatiranje strupene trtne rose ali peronospore 200 gld.; — za zboljšanje govedoreje 1500 gld.; — za podpiranje mlekarških društev 200 gld.; — donesek k upravnim stroškom kmetijskega društva 100 gl.; — in za svilarske namene 300 gld.

\* **Cena sviloprejskim mešičkom** je letos zelo nizka. V Gorici stoji kilogram 1 gld. 40 kr. do 1 gld. 60 kr.

\* **Odbor kranjskega ribiškega društva** je imel 2. julija sejo svojo v Ljubljani. Navzočni so bili predsednik dr. Vok, podpredsednik baron A. Wurzbach in odborniki dr. Kaplar, Karinger, Regorscheg in Pire. Odbor se je posvetoval o jegulji zalegi, katero je dobil od vis. c. kr. kmetijskega ministerstva, o shodu avstrijskih ribičev, ki bode prihodnje leto na Dunaji, o letnem poročilu in o računskem sklepu za l. 1887. Odbor je tudi ukrenil dati na merodajno mesto potrebna pojasnila o napačnem poročilu, katero je dobilo kmet. ministerstvo glede ribištva v cerkniškem jezeru.

\* **Učiteljsko službo** na slovenskem kmetijskem oddelku v Gorici podelil je deželni odbor začasno gospodu Viljemu Dominiku iz Koborida.

\* **Trtna uš** se je letos pokazala po mnogih krajih, koder je niso prav nič pričakovali. Komaj je bila konstatovana v kranjskem predelu vipavske doline, uže čujemo, da je tudi v goriškem predelu. Na Krasu jo neki tudi uže imajo; pravijo, da so jo zasledili v Štjaku. „Edinost“ z dne 7. julija pa poroča: Mestni magistrat javlja, da se je trtna uš pokazala v

Škorkolji v vinogradu t. št. 49. Zapovedalo se je zatorej, da se iz tega vinograda ne sme nič izvažati.

## Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

### Seja glavnega odbora dne 1. julija 1888.

Seji je predsedoval družbeni predsednik Jos. Fr. Seunig, navzočni so pa bili odborniki gg. Detela, Lenarčič, Murnik, Povše, Robič, Šiška, Witschl, dr. M. pl. Wurzbach in tajnik Gustav Pire.

Prvomestnik pozdravi novoizvoljenega odbornika gosp. J. Šiško ter ga prosi, naj blagovoli delovati na korist družbi ter za narodno-gospodarski prospek dežele naše.

V izvršitev deželne sadne razstave v Ljubljani in državne sadne razstave na Dunaji izvoli glavni odbor odsek štirih udov: gg. Lenarčič-a, Murnik-a, Povšet-a ter tajnika Pire-a.

Ukrene se naročiti za družbeno knjižnico knjigo „Die deutsche Pomologie“.

Soblagajništvo s tajnikom vzprejme gosp. Robič.

Glavni odbor ukrene staviti sl. deželnemu odboru primerne nasvete glede porabe deželne subvencije za kmetijstvo.

Šest izvodov nemške kmetijske poučne knjige „Wie die Gutendorfer reich wurden“ podari se okrajnemu šolskemu svetu v Kočevji, da jih razdeli tamošnjim knjižnicam ljudskih šol.

Posestniku A. Preželinu v Lepencah dovoli glavni odbor, da sme prodati subvencijskega bika.

Neki podružnici se odgovori, da družba nikakor ne more vzprejemati takih udov, ki nočejo plačati vzprejemnine, kajti izkušnja uči, da taki udje tako ali tako kmalu izstopijo.

Dunajska c. kr. kmetijska družba priporoča naši družbi, naj tudi ona naredi vlogo do deželnega odbora, v kateri bi prosila, da bi ustanovili kmetijske prisilne in poboljševalne delalnice. Reč se izroči v poročanje g. Deteli.

Glavni odbor vzame na znanje, da je ministerstvo izjemno dovolilo prodajati subvencijske bika tudi veleposestnikom, ako se zavežejo, da jih bodo pripuščali tudi k kmetijskim kravam. Dalje se vzame na znanje govor državnega poslanca g. dr. Poklukarja, program premovanja konj na Kranjskem l. 1888. in razglas c. kr. dež. šolskega sveta kranjskega, s katerim priporoča vsem ljudskim šolam po Kranjskem naj si naroče družbeni list „Kmetovalca“. Tajniku se naroči, naj vse to primerno objavi v „Kmetovalci“.

Za nove ude se vzprejmejo nastopni gg.:

Šušteršič Tomaž, posestnik v Kropi; Barbo Miha, župnik na Trebelnem; Marin Anton, posestnik v Bistrici; Zore Ivan, posestnik v Prelesijah; Zupančič Franc, posestnik v Rakovniku; Majcen Anton, hišni posestnik v Mokronogu; Jamar Janez, grajšč. oskrbnik v Črtnem potoku; Sore Ignacij, posestnik in občinski predstojnik v Šmartnu pri Litiji; Lokar Josip, posestnik v Ljubljani; Virant Janez, župnik v Mokronogu; Jurec Franc, blagajnik postojinske jame v Vel. Otoku; Žagar Franc, posestnik na Trebelnem; Marolt Janez, posestnik v Šmartnu pri Savi; Perme Janez, posestnik v Gaberjih; vodstvo prisilne delalnice v Ljubljani; Žgur Lavoslav, posestnik na Gočah.

### Seja glavnega odbora dne 10. julija 1888.

Seji je predsedoval podpredsednik Jos. Fr. Seunig, navzočni so pa bili odborniki gg. Goll, Baron Lazarini, Murnik, Povše, Robič, Šiška, Witschl in tajnik Gustav Pire.

Odsek za razstavo poroča o uspehu svojih posvetovanj ter stavi glavnemu odboru nasvete glede udeleževanja pri državni sadni razstavi na Dunaji in glede priredbe deželne sadne razstave v Ljubljani. Glavni odbor vzprejme te nasvete ter naroči njih izvršitev.

Veseličnemu odboru, ozirna kmetijski podružnici v Logatei, dovoli glavni odbor kot denesek k loteriji, katero priredi na korist šolskim vrtom logaškega okraja, 20 gld.

Za nove ude se vzprejmejo gg.:

Janežič Matevž, posestnik v Domžalah; Kuralt Janez, posestnik in mlinar v Domžalah; Javan Janez, posestnik in mlinar v Domžalah; Humar Jurij, župnik na Primskovem pri Litiji; Knez Andrej, posestnik na Viču; Jeraj Janez, posestnik v Smedniku; Sajovic Janez, posestnik v Podkrajju.

## Posnetek iz programa o delitvi denarnih premijs in priznanjskih diplom za kobile in žrebice, katera se bode vršila na Kranjskem leta 1888.

Na Kranjskem se bode za leto 1888. vršila delitev državnih premij in priznanjskih diplom: a) za kobile z žrebetom, b) za mlade, t. j. za 3letne do 4letne kobile, c) za 1letne in 2letne žrebice po naslednjih šestih konkurznih postajah:

**V Radovljici** za politični okraj: **Radovljico**, dne 3. septembra 1888.

**V Kranju** za politična okraja: **Kranj in Kamnik**, dne 4. septembra 1888.

**Na Vrhniki** za politične okraje: **Litijo, ljubljansko okolico, Logatec in mesto Ljubijano**, dne 6. septembra 1888.

**V Postojini** za politični okraj: **Postojino**, dne 7. septembra 1888.

**V Ribnici** za politični okraj: **Kočevje**, dne 10. septembra 1888.

**V Št. Jarneji** za politične okraje: **Krško, Rudolfovo in Črnomelj**, dne 12. septembra 1888.

Na vsaki konkurzni postaji se začne delitev premij imenovani dan ob 9. uri dopoldne.

**V Kranju** in **v Radovljici** smejo premij biti deležne samo kobile z žrebetom, mlade kobile in žrebice noriškega plemena; po drugih postajah ni zaradi plemena nobene omejitve.

Posestniki triletnih, za plemo sposobnih žrebcev se pozivajo, naj jih, kadar bode premiranje, pripeljejo pred komisijo v ta namen, da se popišejo, ker bi se utegnili pozneje kupiti.

Vsak, kateremu se je za vzrejenega konja prisodila premija, mora popisati reverz, s katerim se zaveže, da obdrži tega konja po delitvi premij še eno leto, in da povrne v denarjih prejeta premijo brez vsakega ugovora, če ne bi ostal pri tem mož-beseda.

**Od c. kr. deželne vlade za Kranjsko.**

V Ljubljani, dne 15. maja 1888.

C. kr. deželni predsednik:  
**Baron Winkler s. r.**

## ✎ INSERATE ✎

sprejema „Kmetovalca“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalca“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

(2-10)

## „Ljubljanski zvon“.

Stoji pol leta gld. 2.30, četrt leta gld. 1.15.

**Kdor ima naprodaj**

(57-1)

## kostanjevo drevje za drevorede

ponudi naj je županstvu na Blokah. pošta Nova vas pri Rakeku ter naj naznani najnižjo ceno.

## Mlatilna naprava na par

iz Shuttleworth-eve tovarne je na prodaj. Stroj ima 5 konjskih sil, je prav dobro ohranjen in je brez poprave precej raben. Ravno tako so na prodaj

**1 mlatilnica na gepelj**

in

**3 parni stroji**

s 6, 12 in 18 konjskimi silami z kotlom vred. Prodado se prav ceno. (47-3)

Otto Rath, Wien, X., Leebgasse 3.

## Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svoje raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.



Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede (20-10)

## Zavarovanje proti toči

po najnižjih stalnih premijah,

pri čemer se že naprej napusti polovica, oziroma tretjina premije, ter se pobere le v slučajih, ko bi bilo treba plačevati škodo vsprejema

zavarovalna-delniška družba

**Franko-Hongroise.**

Glavno agentstvo za Kranjsko

v Ljubljani na Marijnim trgu št. 2

Garancijski zaklad nad 9 milijonov gold.

Dogodivše se škode se kulantno poizvedo in točno plačajo. S plačilom premije čaka se na željo, dokler konča žetev. Prosilci za agenture obrnejo naj se do glavne agenture v Ljubljani. Instrukcije in druge tiskovine, tako, da lahko vsak sam narediti zavarovalno ponudbo, razpošilja na željo zastoj in franko. (50-3)

Pazi naj se, kje se zavaruje.

Gospodu

**G. PICCOLI-JU, lekarju „pri Angelu“**  
v Ljubljani.



Na Dunaji, 1887.

Vaša **želodčeva esenca**, ko sem slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma neprenehljive slabosti **čreves** in **prebavnika**, kakor tudi neznano mučnice **trdo-telesnosti**. Dolgo iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo mnogo zadovoljnih uric v prihodnosti obečala; vse drugo zavziva lečilo bilo je zaman in edino le Vašej neprecenljivej **esenci** se imam zahvaliti za popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zanjo najsrčneje udan in hvaležen.

**Spiridijon Pokrajac,**  
profesorski kandidat.

Izdelovatelj pošilja

**esenco za želodec**

v zabojskih po 12 steklenice za 1 gl. 36 kr., poštno stroške trpé p. t. naročniki.

Posamezne steklenice dobijo se pa razven pri izdelovatelju lekarju **PICCOLI-JU „pri Angelu“** v Ljubljani po 10 kr., tudi še pri lekarju **Rizzioli-ju** v **Rudolfovem** in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroskem, Stajarskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica. (39-6e)

## Za čas stavbe

priporoča

**Andrej Druškovič**

trgovina z železnino

Mestni trg št. 10

(42-7)

v velikem izboru in po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokodiranje, drat in eveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši Kamniški Portland in Roman cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena štedilna ognjišča in njih posamezne dele.

Pri stavbah, kjer ni vode blizu, neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malo urah in z majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za skopane vodnjake: železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železne okove.

**Za poljedelstvo:**

Vsake vrste orodja kakor: lepo in močno narejeni plugi in plužne, železne in lesene brane in zobovje zanje, motike, lopate, rovnic, krampe i. t. d. Tudi se dobiva zmirom sveži Dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.



# Hrasti

so naprodaj na (56-1)

Češenski graščini pri Moravčah na Gorenjskem.

Gg. šolskim predstojnikom in učiteljem

priporoča (41-7)

**Andrej Druškovič**

trgovina z železnino in orodjem

na Mestnem trgu št. 10,

vsa vrtnarska orodja, kakor tudi orodja za sadjarejo in obdelovanje sadnih dreves, in sicer: drevesna strgulja, škarje za gosenice, ročna lopatica, drevesna žaga, sadni trgač, drevesne škarje, cepilnik, cepilnik za mladiče, cepilni nož, vrtnarski nož in drevesna ščetka. Orodja so vsa na lepo popleskani leseni plošči urejena in po prav nizki ceni.

## Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice v Gradcu.

(Ta drevesnica pripoznana je kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtnic, visokodebelnatih in pritličnih: sadnega drevja, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, spalirje, kordone in enoletne požlabnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotičnega drevja in grmovja, drevja (10-13) za drevorede itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepičev vsih vrst sadja.

☞ Cenike je dobiti zastoj in franko. ☜

Konc. prodaja

**dinamita,**

Ima. angleških varnostnih užigalnih vrvic (štrikov) in razstrelilnih kopic (43-6)

za Ljubljano in okolico

samo v prodajalnici železnine

**Albin C. Achtschin,**

v Ljubljani, Gledališke ulice hiš. št. 8.

# Radgonska kislá voda

(Radkersburger Sauerbrunn)

**Štefanije studenec.**

☞ Najčistejši alkalični kislec ☜

Lastnina J. DELLER-JA v Radgoni.

Glavna zaloga in prodajalnica za Kranjsko izročena je edino le agenturni in komisijski trgovini

**J. LININGER-JA**

Rimska cesta št. 9 v Ljubljani

(44-6)

kjer se sprejemajo vsa naročila.

Enotna cena je, ako se kupi 100 bokalskih steklenic v zabojih po 25 steklenic 16 gld. in 100 steklenic po pol bokalu v zabojih po 50 steklenic 11 gld. franko zaboj v Ljubljani. Manjše število steklenic se ne more naročiti, pač pa se dopušlje, ako kdo želi, kislec za poskušnjo.

Štefanije studenec je oglene kisline in ogleno-kislega natrona najbolj bogata mineralna voda. je čisto alkaličen studenec in je vsled svojih izvanredno dijetličnih in zdravilskih lastnosti najizvrstnejši kislec. Z vinom pomešan je Štefanije studenec jako prijetna, hladilna in pozivljajoca pijača in se posebno zaradi tega priporoča, ker tudi najkislejše vino spremeni v prijetno, ljubko in sladko-okusno pijačo. To se izvrši po posebni ugodni sestavi vode Štefanije studenca, po kateri se vinska kislina nevtralizira, to je uniči. S sladkorjem, limonami (citronami) ali raznim sadnim sokom zmešana je voda Štefanije studenca prav šampanjcu podobna. Vsled velike množine proste oglene kisline in dvojno ogleh kislih soli, posebno pa dvojno ogleno-kislega natrona je Štefanije studenec najboljša namizna pijača, katera se z vso pravico uvršuje mej najboljše kislece cele Evrope.

Štefanijški studenec ima kot zdravilo najboljši vseh pri katarjih želodca in črev, pri pomanjkanji teka, pri teškočah prebavljenege, pri zaprtji vode vsled prehlajenja, pri zlati žili, pri jetrih, vraničnih in žolčnih boleznih, pri bledici, popustni mrzlici in pri drugih živčnih afekcijah.

☞ Dobi se ŠTEFANIJSKI STUDENEC v znanih specerijskih prodajalnicah v Ljubljani in na deželi. ☜

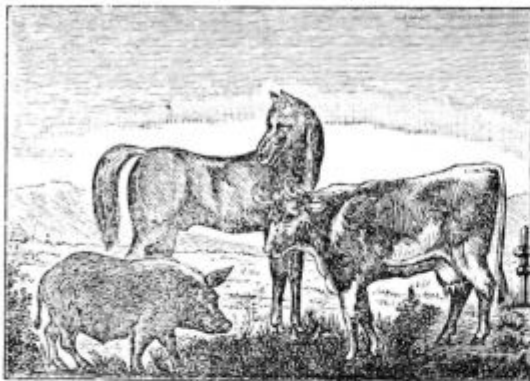


## Živinski prah,

katerega izdeljuje

Piccolijeva lekarna „pri Angelu“ na Dunajski cesti v Ljubljani.

Izvrsten najboljši pripomoček proti vsim boleznim pri konjih, kravah in volih. Kdor jih hoče ohraniti zdrave in jih obvarovati vsake nalezljive bolezni, naj dá konju, kravi, ki molze, itd. vsaki dan 2 žlici tega prahu. Ako je pa ži al uže bolna, naj ji dá vsaki dan 2—3krat po eno polno pest. Ako je to še premalo in je treba večjega učinka, kakor na



pr. pri vnetici črev, koliki, itd. naj dá živali večjo ali dvojnjo mero na vsako 1—2 uro. Živalim, zbolelim zaradi nečiste krvi, naj se dá 3krat na dan po 2 žlici.

Za drobnico, kakor teleta, prešiče, ovce itd. zadostuje, da ostane zdrava, 2krat na dan po pol žlice; kot zdravilo zoper gori omenjene bolezni naj se pa daje tretji del tega, kakor večji živini. Najbolje je, ako se pomeša živinski prah z otrobi, ali se daje na kruhu; če to ni mogoče, se mora z vodo pomešati in na kak način živali vlivati.

En paket velja 25 kr.

(19—11)

Najnovjše slamoreznice!

Patentovane

## varnostne slamoreznice

režejo slamo v 9 dolgostih od 1/4 do 3"

Te vrste slamoreznice moreš hipoma postaviti ter tudi nazaj vrteti. Režejo lepo in natančno! Grejo lahko in narode veliko! Z vlakom ne verige ali pa brez njega! Slamoreznice so naravnane, da se gonijo z roko z nogo ali gepeljem

== Popolna varnost pred nesrečami. ==

C. kr.  privil.

tovarna za kmet. stroje, livarna in fužine na par

Ph. Mayfarth & Co. (11—12)

na DUNAJI, II., Taborstrasse, FRANKFURT na M. in BEROLIN N.

PODRUŽNICE: Budapest, Insterburg, Posen, Dirschau, Hamburg, Osnabrück in Bologna.

Prenovani z več kot 200 odlikovanj. — Ceniki na zahtevanje zastoj in franko



## Založba tovarne

pri

## Franju Detter-ju v Ljubljani



na starem trgu št. I. nasproti železnemu mostu (v lastni hiši.)

Tu se dobivajo najbolj različni kmetijski in drugi stroji in orodja n. pr. mlatilni stroji na vlačilo (Göpel) in na roko slamorezni, šivalni, potem stroji, s katerimi se žito čisti in odbira, dalje malni, ki snazijo, žito trejo (šrotajo) in sadje mečkajo, potem otrgači za koruzo robkati in grozdje obirati, za vino in sadje, smrki (pumpe), dalje tudi smrki za gnojnico; stroji s katerimi se repa in korenje drobi, preproste in dvojne pluge, blagajnice, varne pred tatom in ognjem, stroje za žehtanje in ožemanje po Strakosch in Bonerjevemu načinu i. t. d.

Kmetovalci, ki ne morejo precej plačati nakupno vsoto za prekoristne stroje i. t. d., morejo plačati tudi pozneje, na pr. o Vseh svetih, o Božiči i. t. d. (46—4)

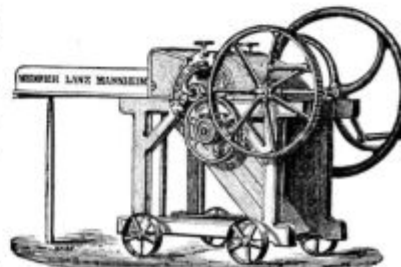
Jaz se tedaj priporočam za prav obilno nakupovanje, svarim pa ob enem gg. gospodarje, da se varujejo kupiti stroje od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem uže marsikaterega gospodarja spravili v zadrego. —

Praviloma naj nikdo ne kupi reči, katere ni poprej videl, in če to ni mogoče, vsaj ne od ljudi ali od tvrdk, katere nihče ne pozna. Z nepredvidnem postopanjem je bil uže osleparjen marsikater dober in pošten kmetovalec.

Moje popotnik Ivan Grebene ima mojo legalizovano, splošno pooblastilo, naj se morejo kmetovalci popolnoma zanesti in mu dajati naročila za mene. Drugači pa prosim se pismeno in s zaupanjem na me obrniti.

S spoštovanjem

Franc Detter.



# PROGRAM

## delitve premij za govejo živino

ki bode

### v Dolenjem Logatcu

v ponedeljek dné 23. julija 1888.

Slavno c. kr. ministerstvo kmetijstva je na predlog c. kr. kmetijske družbe kranjske blagovolilo dovoliti, da se v Dolenjem Logatcu za Notranjsko stran napravi dolitev premij za govejo živino, in je v ta namen dovolilo potrební denar.

#### Cilj in konec tej razstavi in delitvi premij je:

- Da se živinorejce te strani dežele in pa cele Kranjske s primerjanjem goved različnih krajev spodbudijo v napredek živinoreje in o njem podučijo;
- da se razvidi vspeh, ki se je vzlasti s pripomočjo državne podpore dosihmal dosegel pri reji naše domače goveje živine;
- da se glede na postavo zoper govejo kugo od leta 1879 več goveje živine izredi in oživi kupčija z domačo živino ne le doma na Kranjskem, temuč tudi v vnanje v dežele.

1. Pravico do premij v Logatcu imajo vsi živinorejci pol. okrajev logaškega in postonjskega ter sodnjskega okraja vrhniškega.

2. Na razstavo pripeljana živina se postavi na določeni prostor v Dolenjem Logatcu. Do 9. uri dopoldne mora pa vsa živina na mestu razstave biti, in sicer posebej junci, posebej telice in posebej krave na ograjah privezane. Vsak lastnik mora sam skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali deklo, ki živini streže.

3. Živina, katera hoče premije deležna postati, mora najmanj uže pol leta lastnina tistega gospodarja biti, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spričalom svojega županstva.

4. Možje, kateri bodo sodili premiranje živine, se izbero po dotičnem predpisniku c. kr. ministerstva kmetijstva in se morajo ravnati po propisih za to določenih.

5. Kdor je premijo dobil, se mora s posebnim pismom zavezati, da bode spolnil vse kar imenovani ministerki predpisnik veleva ter da bode premirano goved najmanje eno leto za pleme obdržal.

#### 6. V razstavo se pripuščajo:

junci (biki), ki so  $\frac{1}{2}$  do 3 leta stari,  
breje telice, ki so najmanj 2 leti stare,  
molzne krave, ki so imele ene; dve, tri, štiri  
ali k večem pet telet.

#### 7. Za izvrne rodove so odločene državne premije tako-le:

I.	premija za biki	40 gld.
II.	" "	30 "
III.	" "	25 "
IV.	" "	20 "
V.	" "	20 "
I.	" za telice	25 "
II.	" "	20 "
I.	" za krave	30 "
II.	" "	25 "

Skupaj . . . 235 gld.

Goved smé biti izvirnega Marijadvorskega, Muriškega, Belansko - Pingavskega plemena in pa mešana domača živina z gorej imenovanimi 3 rodovi ali pa tudi z drugimi žlahtnimi rodovi ali pa tudi domača živina.

#### 8. Za lepo mešano živino in za domačo živino so odločene državne premije tako-le:

I.	premija za biki	30 gld.
II.	" "	25 "
III.	" "	20 "
IV.	" "	20 "
V.	" "	15 "
I.	" za telice	15 "
II.	" "	10 "
I.	" za krave	20 "
II.	" "	15 "

Skupaj . . . 170 gld.

Od centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 7. julija 1888.

Jos. F. Seunig,  
podpredsednik.

Gustav Pirc,  
tajuik.